

Einstein - konstnären

av Malin Wik

Albert Einstein visade tidigt en fallenhet för musik och började öva violin till sin mors stora glädje. Hon var själv en talangfull pianist och uppmuntrade honom. Det som under första tiden var ett systematiskt repeterande i att bekanta sig med violinen, övergick i tidiga tonåren till en livslång passion. Vid 13 års ålder upptäckte han Mozarts sonater vilket skulle föra hans musikaliska och vetenskapliga nivå till nya höjder. Så småningom började frön att gro och växa kring idéerna om ljusets hastighet. Senare i livet valde Einstein att dedicera sina vetenskapliga framgångar till sina musikaliska iakttagelser och insikter och han poängterade detta genom konstaterandet att: *"Mina upptäckter är ett resultat av musikalisk perception."* Det fanns hos Einstein en förståelse för vikten av att föra vidare den klassiska kulturen, dess musikaliska aspekter men även tanketraditionen, som skulle få honom att göra banbrytande vetenskapliga upptäckter, bli politiskt aktiv och inspirera nästkommande generationer att följa i hans fotspår.

Varför vi har hamnat i en krissituation idag - en översikt

"Det största som politiken åstadkommit i vår tid är så nedslående att man i vår generation känner sig ganska ensam. Det är som om människor har förlorat passionen för rättvisa och värdighet och inte längre värdesätter det som tidigare generationer uppnådde genom otroliga uppoffringar... men Mozart påminner en, så som han alltid har gjort och alltid kommer att göra med all sin skönhet och värdnadsfullhet. Det finns, trots allt, någonting oändligt utom räckhåll för ödets hand och alla människans illusioner." – Einstein

Den nuvarande krissituationen inom både politik och ekonomi – där nation efter nation dukar under för orimliga budgettätningar som leder till arbetslöshet, bostadsbrist, matbrist, bristande sjukvård, emigration, depression och även självmord - går inte att separera från hur samhällskulturen ser ut i dag. Degenereringen som eskalerade efter mordet på J.F. Kennedy, där Kongressen för kulturell frihet (Congress for Cultural Freedom) med den sk. 68-rörelsen introducerade den dåvarande ungdomsgenerationen för en sex- och drogkultur, har idag resulterat i att man tillätit regeringen att hamna i en total kollaps. Vad som kan förväntas i samma stund som civilisationen tappar människans sanna natur ur blickfånget, är att det först sker en stagnation och sedan en kollaps av civilisationen.

Möjligheten att kunna korrumpiera människan så att en sådan kollaps sker, startar i det ögonblick då man tillåter en uppdelning mellan människans s.k. emotionella sida i konsten och den rationella andan i vetenskapen. Det mest effektiva tillvägagångssättet var att klippa banden till det historiska arv som rörde en flera hundra års kamp för en skäligare tillvaro, där istället flykten från ansvar genom sökandet efter omedelbar tillfredsställelse som krävde minst arbete, uppmuntrades. Den kontrast som efterkrigs-generationen skapade, med infrastruktur, återuppbyggnadsprocess och kriget mot Hitler, gentemot en påtänd hippie som kramar träd, visar poängen. Musik och droger skapades i syftet att fungera som en verklighetsflykt. Klassisk musik däremot, och klassisk kultur generellt, används i verklighetsförberedande syfte och

inte bara det, den förbereder även det som finns bortom nuvarande verklighetsuppfattning. Klassisk kultur föder inte bara genier och ledare, utan ger alla människor den rätta näringen för att klara av utmaningen som ligger i att resa sig över det befintliga levernet hos människan och hennes föreställningar och leva i framtiden och göra det som är nödvändigt nu för att skapa sig den önskade framtiden. Ett bra exempel är frågan om energi för att försörja nuvarande världsbefolkning och framtidens ökade befolkningsmängd. Det behövs någonting som är billigt och effektivt. I dagsläget känner vi till både fission och fusion, och fusionsenergin ses som nästa steg i att energisäkra framtiden. Men, i nuläget är det en dyr process att utvinna fusion, därför behöver en enorm satsning på forskning och testanläggningar göras nu, för att tillgodose det växande energibehovet i framtiden.

En sokratisk arbetsmetod

Den klassiska kulturen är inte tidsbestämd, utan handlar om en tidlös sokratisk metod (uppkallad efter Sokrates) där det finns en medveten intention att organisera samhället för att väcka den naturliga potentialen; att utveckla det som förmår oss att finna mod till att bekämpa feodalism/ slaveri i dess olika uttryck, att söka sanningen. Vad den sokratiske metoden använder sig av är dialog – att ställa frågor och försöka besvara dem genom noggrann granskning – för att försöka nå sanningen. Genom att studera Platons återgivning av dialogerna mellan Sokrates och Atens invånare, kan vi skapa oss en bild, en idé, av hur processen kan gå till. I dialogen Feidon diskuteras det om hur man når sanning och vad sanningen är. Denna dialogform, den sokratiske metoden, finns genomgripande i den klassiska konstens olika former.

I Albert Einstein finner vi en person som exemplifierar denna arbetsprocess. Nuvarande generation har vuxit upp i en slags kontra-kultur där man vänt sig bort från all form av sanning; sanning existerar inte. Detta kulturella fördärv är på grund av uppdelningena mellan konsten och vetenskapen och det är genom att återföra dessa själsfränder som denna ondska går att besegra. Einstein varnade för vad det skulle få för konsekvenser om inte människan återfick en koppling till det klassiska arvet.

Att de olika konstarterna, musik, poesi, konst, dramer m.m., var sammanflätade med vetenskapen ses idag med stor förvåning, men var för Einstein en självklarhet. Han fortsatte längs den sokratiske traditionen som den klassiska kulturen erbjuder genom att studera Mozarts musik, och framför allt hans sonater för violin. Einstein såg hos Mozart någon som ritar upp den underliggande harmonin som omsluter världen och placerar denna harmoni i ett musikaliskt uttryck:

"Mozarts musik är så ren och vacker att genom den kan jag se universums inre skönhet... som all storartad skönhet, så var hans musik i all enkelhet."

Vad Einstein ansåg sig göra var att arbeta i Mozarts anda, det vill säga han spann inte enbart vidare på existerande teorier utan istället fungerade arbetsprocessen som en respons till naturen och samklängen till kosmos. För honom var det kunskap, vetan-

de, någonting som begränsade denna process och vad som var av yttersta vikt enligt Einstein var föreställningsförmågan – det mest centrala i vetenskapligt sammanhang. Här erinras om Sokrates uttalande i just Feidon-dialogen om att ”sanning kan ej uppnås endast genom våra sinnen”. Detta synsätt frångick helt den deduktiva, linjära metod som forskarvärlden använde, och använder sig av; att hålla sig inom logisk konsekvens, s.k. deduktion. Einstein menade att ingenting nytt kunde mynna ur en sådan typ av vetenskapligt förhållningssätt, om du har en logisk utgångspunkt från allt du redan känner till. Och det är här musiken blir ett viktigt verktyg för att förstå vad Einstein menade och hur han kunde komma fram till sina upptäckter.

”Mina upptäckter i Speciella relativitetsteorin gjordes genom intuition och musiken var den drivande kraften bakom den intuitionen. Mina upptäckter var ett resultat av musikalisk perception.”

Sinnet, menar han, kan enbart fortgå från det som det redan känner till, men kommer till en punkt där tankeprocessen gör ett slags språng från existerande förhållanden och försätter sinnet i ett stadium av högre vetande. Denna tankeprocess bryter helt mot den deduktiva metod som förespråkades och förespråkas inom forskningsvärlden och även på universitet och högskolor; du behandlar aldrig någonting utanför redan existerande förhållanden, eftersom du inte känner till detta: A blir B som följs av C. Det som går att betrakta som ramar kring en sådan uppställning förblir fixerat varpå följderna blir att inget nytt skapas, det sker endast en innovation av redan existerande teorier, föremål osv. Einsteins arbetsmetod går att kalla för intuition; du vet om att du har rätt i din idé men har ännu inte förmågan att uttrycka den adekvat. På det sätt som Einstein väljer att kalla för språng har även de största upptäckterna skett; hans egen relativitetsteori och även Keplers upptäckt av gravitationen genomgick likartade tankeprocesser.

För att illustrera hur processen fungerar övergripande, kan storheter som Mozart, Beethoven, Schumann och Schubert tjäna som utsökta exempel där man, genom att studera deras musik, kan se hur dessa upptäckter går att göra. Enligt Einstein var dessa kompositörer tillika musiker att föredra då de byggde på struktur och var målmedvetna. Musiken i deras verk är ett långt utvecklingsförlopp, där de kan använda sig av ett tema, en idé, som de sedan utvecklar tills idén är förenlig i sig själv, den blir följdriktig och det är där en avvikelse, en singularitet eller en ironi, kan introduceras, någonting som inte riktigt passar in i det tidigare så förutsägbara. Genom denna, från början omedvetna paradox, kan ett slags följsamt landskap målas upp. Landskapet tycks fulländat i sin harmoni. När avvikelsen, ironin, sker, kan det först tolkas som någonting som tycks dra isär det vackra, men istället framstår landskapet som ännu mer perfekt eftersom avvikelsen, ironin, singulariteten bygger en slags bro över till det som är skönare.

Vikten av en klassisk kultur

Einstein använde sig åtskilliga gånger av musiken som redskap för att göra de ogreppbara tankarna och idéerna greppbara. Elsa Einstein, gift med Albert Einstein, har vittnat om hur han sprang mellan arbetsrummet och pianot; spelade någon liten melodi, som om han sorterade tankarna eller försökte formulera sig bortom orden för det han forskade i. Efter att ha spenderat ytterst lite tid i de akademiska kretsarna etablerade sig Einstein som en av de mest framgångsrika; endast 24 år gammal lät han publicera de papper som kom att lägga grunden för den Speciella relativitetsteorin. Hans s.k. ”kollegor” lät honom inte undgå kritik; de såg hans arbete som icke-vetenskapligt och bristfälligt inom det matematiska området, vilket gjorde att hans teorier prövades hårt, för att sedan bevisas sanna. Einstein lät aldrig sina idéer ge vika för akademisk formalia, utan hade stor tilltro till sina upptäckter tack

vare den kulturella tradition som han förde vidare med den klassiska musiken i förgrunden.

En fascinerande aspekt av Einsteins glädje för den klassiska musiken är att det, enligt honom, inte är all klassisk musik som försätter en i denna typ av tankeprocess för mänsklig kreativitet. Detta går tydligt att se i den skarpa kritik som han riktar mot Wagner kontra ordvalen om Mozart (se tidigare citat):

”Jag beundrar Wagners innovationsförmåga, men bristen i hans arkitektoniska struktur ser jag som en dekadens. Utöver det finner jag hans musikaliska personlighet obeskrivligt motbjudande och jag kan enbart lyssna till honom med förakt.”

Föreställ er vad Einstein skulle anse om Lady Gaga eller någon annan av ”artisterna” i dagens populärkultur! Dessa s.k. musikaliska artister föder tyvärr inga genier utan ger snarare näring åt en ny medeltidskultur, där samhället försätts i ett stadium där vi likgiltigt ser på när mänskligheten skändas på sin sanna natur. Hon har ingen godhet kvar i sig utan lämnas utblottad för girighet och ondskefulla gärningar. Detta är ett gångbart koncept i en värld där sanningens skapelser raserats för att ersättas av en primitiv individualism där egoismen tar över människan och reducerar henne till en kamp för överlevnad. Och rådande finanskris ger vatten till kvarnen!

En kultur som är medvetet organiserad för samhället, bör vara baserad på de principer som vi finner runtomkring oss i världen och även i sinnet. Kanske var det Einsteins kombination som vetenskaplig och kulturell revolutionär som fick honom att även bli en politisk revolutionär, en sida av Einstein som få känner till men som sammanföll med den sokratiske metoden för att söka sanning, som han använde sig av. För, om man tar hans kamp inom vetenskapen, där kvantfenomen tycktes indikera att världen inte gick att begripa, ville Einstein visa på att världen naturligtvis gick att förstå, och om nu så inte var fallet (att den var obegriplig) – vad var då meningen med att vara vetenskapsman?

Sanningsprincipen och den kamp han förde i dess namn inom vetenskapen, överförde han till det politiska fältet. Hans kampanjer var impopulära när han förde dem, men kom sedan att förvandlas till det som blev medborgarrörelsen, civil rights movement. Einstein gav sitt oreserverade stöd till Franklin Delano Roosevelt och USA, och när nationen krigade mot fascismen i Europa startade han omfattande kampanjer i syfte att mobilisera människorna för att störta fascismen. Men när Harry Truman tillträdde som president och förde kriget mot Ryssland och stakade ut vägen mot Kalla Kriget, kritiserades han hårt av Einstein som vände sig från hans politik. När Truman fattade ett ödesdigert beslut att bomba Hiroshima sade Einstein att:

”Truman släppte bomberna för att vara en fascist, inte för att få slut på kriget.”

Både Roosevelt och Truman tillhörde Demokraterna, men Einstein kunde inte ansluta sig till en simpel partipolitisk linje. Han valde istället att följa den klassiska principen, och det var tack vare styrkan i den klassiska kulturen så som den presenterats ovan som han kunde frångå den newtonska metoden om logisk deduktivism – som möjliggör den partipolitiska traditionen och som förstör nationer och hela samhällen – och som fick honom att aktivt föra en kampanj mot användningen av kärnvapen. De flesta kommer aldrig förstå i vilken stor utsträckning som Einstein var en politisk förkämpe, och ännu färre kommer förstå att det var tack vare den kulturella återkopplingen och hans kärlek till människan och hennes sanna, inneboende potential och förmåga till att vara vacker och nå sanning. Men det är därför hans själ borde väckas till liv, så att detta kan förstås, så att inte Einsteins farhågor om kärnvapenkrig i global skala realiserar.

Läs mer om Einstein och se filmen på
: <http://larouchepac.com/Einstein>